

המקומון - העדכון היומי לרשויות המקומיות

כיצד יש לגבות ריבית על תשלומי פיגורים בהתאם לחוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), התש"מ-1980?

לאחרונה אושרה על ידי בית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, תובענה ייצוגית בעניין גביית ריבית על תשלומי חובה, הנוגעת לפרשנותו של חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), התש"מ-1980 (להלן: "חוק הריבית"), הקובע בסעיף 2(א) כי "תשלום חובה שלא שולם תוך 30 ימים מהמועד שנקבע לשילומו, ישולם בתוספת תשלומי פיגורים".

"תשלומי פיגורים" הוגדרו בחוק הריבית כך: "ריבית צמודה בשיעור של 0.75% לחודש, או בשיעור אחר כפי שקבעו שר הפנים ושר האוצר, ממועד החיוב בתשלום החובה עד יום שילומו, בהוספה או בהפחתה של הפרשי הצמדה" (סעיף 1 בחוק הריבית).

באותו עניין (ת"צ 52342-07-11 גלבע נ' עיריית נתניה), נחלקו הצדדים באשר למשמעות "הריבית הצמודה" בהגדרה של "תשלומי פיגורים", שמצטרפת, כאמור, לתשלום חובה שאינו משולם תוך 30 ימים מהמועד הקבוע לשילומו. המבקשים טענו, כי הריבית מתווספת לקרן החוב בצירוף הפרשי ההצמדה בלבד, ואילו העירייה טענה, כי הריבית מתווספת לקרן החוב בצירוף הפרשי הצמדה וריבית שנצברה עד תחילת החודש, בשיטת הריבית דריבית.

כב' השופטת מיכל נד"ב בחנה את פרשנותו של חוק הריבית לאור תכלית החקיקה ולשון החוק, וקבעה כי מדובר בריבית המחושבת מדי חודש, על הסכום של תשלום החובה כשהוא צמוד בלבד, וזאת להבדיל מריבית על הקרן בלבד ולהבדיל מריבית המצטברת לסכום תשלום החובה, לאחר שנוספו לו חיובי ריבית קודמים (ריבית דריבית).

בתוך כך כב' השופטת קבעה שכשהמחוקק מתכוון ל"ריבית דריבית" הוא מציין זאת מפורשות, ואולם בחוק הריבית לא נעשה שימוש במונח זה ואף לא נקבע במסגרתו שהפרשי ההצמדה והריבית יצורפו לקרן מדי חודש. כמו כן, העובדה שהמחוקק בחר שלא להשתמש במונח "ריבית דריבית" בחוק הריבית, מלמדת שהמחוקק לא התכוון לחיוב בדרך של ריבית דריבית, ולמעשה, אילו היה בוחר להשית חיוב של ריבית דריבית על תשלומי איחור, מכל טעם שהוא, היה עושה זאת באופן מפורש וברור.

אף מהשינוי שחל בשיעור הריבית מ-0.5% ל-0.75% בשנת 2000, שנקבע על ידי שרי הפנים והאוצר במסגרת צו הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), התשס"א-2000, למדה כב' השופטת שהמחוקק מצא שראוי להביא לידי ביטוי בתשלומי הפיגורים גם ירידה במדד ולא רק עליה במדד, ובכך למעשה ביקש המחוקק שלא להכביד על נישומים בכל סנקציה אפשרית. כמו כן, היות ובמסגרת התקנת צו הרשויות המקומיות משנת 2000 לא הבהיר המחוקק כי ריבית צמודה משמעה ריבית דריבית, הרי שמכלל הן יש ללמוד לאו – שהמחוקק לא התכוון שהריבית הצמודה תהא ריבית דריבית.

טעם נוסף להחלטתה מצאה השופטת בהתייחסות העירייה להחזרים המגיעים לתושבים, בהתאם לסעיף 6 לחוק הריבית. החזרים כאמור נעשים לא בשיטה של ריבית דריבית אלא בצירוף ריבית צמודה בלבד, וזאת למרות שגם בסעיף 6 הנ"ל נקט המחוקק במונח "ריבית צמודה". כב' השופטת קבעה שיש לפרש את המונח "ריבית צמודה" באופן זהה בשתי הוראות חוק הריבית והתנהגות העירייה בעניין החזרים, כאמור, יש בה כדי לתמוך בפרשנות לפיה מדובר בריבית צמודה בלבד.

לבסוף נקבע ש"תשלומי פיגורים" כבר כוללים אלמנט משמעותי של קנס, שכן בכל הנוגע לתשלום חובה שלא שולם במועד לרשות, מוטל חיוב בהפרשי הצמדה וריבית צמודה בשיעור של 0.75% לחודש, בעוד שלעומתם, תשלומי יתר שנגבו על ידי הרשות ולא הוחזרו תוך 30 יום, מוחזרים בתוספת הפרשי הצמדה וריבית צמודה של 0.5% לחודש בלבד. לאור כל האמור נקבע שריבית צמודה אין משמעותה ריבית דריבית.

לאור האמור, התקבלה התובענה הייצוגית וניתנה הוראה להשיב באופן מלא את גביית היתר.